

## SPIS TREŚCI

|  |           |
|--|-----------|
| Wstęp .....  | 15        |
| <b>Rozdział I</b>  |           |
| <b>Pojęcie administracji, jej cechy i funkcje .....</b>                                    | <b>17</b> |
| 1. Pojęcie administracji .....   | 17        |
| 2. Cechy administracji .....   | 20        |
| 3. Funkcje administracji i jej podziały .....  | 22        |
| 4. Sprawa administracyjna, sprawa z zakresu administracji publicznej .....                 | 28        |
| <b>Rozdział II</b>   |           |
| <b>Geneza, charakterystyka i definicje prawa administracyjnego .....</b>                   | <b>33</b> |
| 1. Geneza prawa administracyjnego .....  | 33        |
| 2. Prawo administracyjne a inne gałęzie prawa .....  | 35        |
| 3. Zakres, wewnętrzna systematyka i cechy prawa administracyjnego .....                    | 39        |
| 4. Definicje prawa administracyjnego .....   | 43        |
| 4.1. Zagadnienia wprowadzające .....   | 43        |
| 4.2. Przegląd definicji prawa administracyjnego w doktrynie<br>wybranych państw .....      | 45        |
| 4.3. Wybrane definicje prawa administracyjnego w polskiej<br>doktrynie przedwojennej ..... | 47        |
| 4.4. Wybrane definicje prawa administracyjnego w polskiej<br>doktrynie powojennej .....    | 48        |
| 5. Europeizacja prawa administracyjnego .....  | 51        |
| <b>Rozdział III</b>  |           |
| <b>Podstawowe pojęcia prawa administracyjnego .....</b>                                    | <b>68</b> |
| 1. Stosunek administracyjnoprawny .....  | 68        |
| Sytuacja administracyjnoprawna .....   | 68        |
| 2. Cel publiczny, interes publiczny i dobro wspólne .....                                  | 76        |
| 3. Publiczne prawo podmiotowe .....  | 80        |
| 4. Władztwo administracyjne (państwowe) i sankcja administracyjna .....                    | 87        |
| 4.1. Władztwo administracyjne .....  | 87        |
| 4.2. Sankcja administracyjna .....   | 88        |

|   |     |
|---|-----|
| 5. Uznanie administracyjne – władza dyskrecyjna.....                | 94  |
| 6. Dobra publiczne, świadczenia publiczne, obowiązki publiczne..... | 107 |

## Rozdział IV

|   |            |
|---|------------|
| <b>Zasady prawa administracyjnego i organizacji administracji .....</b>                         | <b>112</b> |
| 1. Pojęcie, cechy i typologia zasad prawa administracyjnego.....                                | 112        |
| 2. Rodzaje zasad i ich charakterystyka .....  | 118        |
| 2.1. Zasada demokratycznego państwa prawnego .....  | 118        |
| 2.2. Zasada legalności, zasada równości wobec prawa<br>i zasada sprawiedliwości społecznej..... | 124        |
| 2.3. Zasada ochrony godności człowieka .....  | 132        |
| 2.4. Zasada proporcjonalności.....  | 144        |
| 2.5. Zasada jawności administracyjnej .....   | 153        |
| 2.6. Prawo do sądu .....  | 163        |
| 2.7. Zasady postępowania administracyjnego .....  | 168        |
| 2.7.2. Zasada dwuinstancyjności .....   | 170        |
| 2.7.3. Zasada sprawiedliwości proceduralnej.....  | 172        |
| 2.8. Zasada pomocniczości (subsidiarności) .....  | 174        |
| 2.9. Zasady centralizacji i decentralizacji oraz koncentracji i dekoncentracji .....            | 179        |
| 2.10. Zasada kompetencyjności .....   | 184        |
| 2.11. Dualizm i monizm w administracji.....   | 187        |
| 2.12. Zasada zespolenia administracyjnego.....  | 189        |
| 2.13. Zasada sprawności działań administracji (zasada efektywności).....                        | 192        |
| 2.14. Zasada dobrej administracji .....   | 196        |

## Rozdział V

|  |            |
|--|------------|
| <b>Źródła prawa administracyjnego.....</b>   | <b>202</b> |
| 1. Pojęcie prawa, określenie i charakterystyka systemu<br>oraz źródeł prawa administracyjnego .....  | 202        |
| 1.1. Źródła prawa administracyjnego w systemie prawa.....  | 202        |
| 1.2. Delimitacja źródeł prawa.....   | 208        |
| 1.3. Źródła prawa Unii Europejskiej w systemie źródeł polskiego prawa .....  | 209        |
| 2. Konstytucja, ustawy i umowy międzynarodowe .....  | 219        |
| 3. Akty prawne powszechnie obowiązujące, pochodzące od naczelnych<br>organów władzy wykonawczej, akty prawa wewnętrznego i swoiste<br>źródła prawa ..... | 223        |
| 3.1. Akty prawne powszechnie obowiązujące, pochodzące<br>od naczelnych organów władzy wykonawczej.....   | 223        |
| 3.2. Akty prawa wewnętrznego.....  | 225        |
| 3.3. Inne „swoiste” źródła prawa .....   | 228        |
| 3.4. Znaczenie zwyczaju, orzecznictwa sądowego i doktryny.....   | 229        |
| 4. Prawo miejscowe.....  | 232        |
| 5. Ogłaszanie źródeł prawa .....   | 244        |

|  |     |
|--|-----|
| 6. Wykładnia prawa administracyjnego .....         | 250 |
| 7. Luki i analogia w prawie administracyjnym ..... | 257 |

## Rozdział VI

|  |     |
|--|-----|
| <b>Podmioty administrujące</b> .....   | 266 |
| 1. Pojęcie podmiotów administrujących, aparatu administracyjnego i systemu administracji publicznej .....                                | 266 |
| 2. Cele i zadania, właściwość i kompetencja .....  | 267 |
| 3. Pojęcie, cechy i rodzaje organów administracji publicznej, władza i urząd .....   | 269 |
| 4. Zakład publiczny (administracyjny) .....  | 274 |
| 5. Inne podmioty administrujące – agencje, instytucje, przedsiębiorstwa, spółki prawa publicznego, fundacje, organizacje społeczne ..... | 278 |
| 5.1. Agencje .....   | 278 |
| 5.2. Instytucje .....  | 279 |
| 5.3. Przedsiębiorstwa .....  | 280 |
| 5.4. Spółki prawa publicznego .....  | 280 |
| 5.5. Fundacje .....  | 280 |
| 5.6. Organizacje społeczne .....   | 284 |
| 6. Powiązania organizacyjne i funkcjonalne między podmiotami administrującymi .....  | 288 |
| 7. Instytucja zlecenia funkcji z zakresu administracji publicznej i prywatyzacja zadań publicznych .....                                 | 293 |
| 7.1. Zlecenie funkcji z zakresu administracji publicznej .....   | 293 |
| 7.2. Prywatyzacja zadań publicznych .....  | 295 |

## Rozdział VII

|   |     |
|---|-----|
| <b>Podział terytorialny</b> .....                       | 299 |
| 1. Pojęcie podziału terytorialnego i jego rodzaje ..... | 299 |
| 2. Ewolucja podziału terytorialnego .....               | 300 |
| 3. Aktualny podział terytorialny .....                  | 303 |
| 3.1. Zasadniczy podział terytorialny .....              | 304 |
| 3.2. Podział pomocniczy .....                           | 310 |
| 3.3. Podziały terytorialne specjalne .....              | 312 |

## Rozdział VIII

|  |     |
|--|-----|
| <b>Ustrój administracji państwowej</b> .....   | 320 |
| 1. Administracja centralna .....               | 320 |
| 1.1. Zagadnienia wstępne .....                 | 320 |
| 1.2. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej ..... | 322 |
| 1.3. Rada Ministrów .....                      | 324 |
| 1.4. Prezes Rady Ministrów .....               | 335 |
| 1.5. Ministrowie .....                         | 339 |
| 1.6. Organy centralne .....                    | 344 |

|  |     |
|--|-----|
| 2. Terenowa administracja rządowa.....                   | 347 |
| 2.1. Zagadnienia wstępne.....                            | 347 |
| 2.2. Wojewoda.....                                       | 348 |
| 2.3. Rządowa administracja zespolona w województwie..... | 352 |
| 2.4. Wojewódzka administracja niezespolona.....          | 354 |

## Rozdział IX

|   |            |
|---|------------|
| <b>Samorząd terytorialny.....</b>   | <b>358</b> |
| 1. Geneza, pojęcie i cechy samorządu terytorialnego.....  | 358        |
| 1.1. Geneza samorządu terytorialnego.....   | 358        |
| 1.2. Pojęcie i cechy samorządu terytorialnego.....  | 361        |
| 2. Struktura organizacyjna samorządu terytorialnego.....  | 368        |
| 2.1. Strukturalny model samorządu terytorialnego.....   | 368        |
| 2.2. Formy demokracji bezpośredniej.....  | 371        |
| 2.3. Formy demokracji pośredniej.....   | 378        |
| 2.4. Struktura organizacyjna jednostek pomocniczych.....  | 403        |
| 2.5. Relacje między jednostkami samorządu terytorialnego.....   | 407        |
| 3. Zadania samorządu terytorialnego.....  | 414        |
| 3.1. Klasyfikacja zadań samorządu terytorialnego.....   | 414        |
| 3.2. Zadania gminy.....   | 416        |
| 3.3. Zadania powiatu.....   | 417        |
| 3.4. Zadania województwa.....   | 418        |
| 3.5. Działalność gospodarcza jednostek samorządu terytorialnego.....  | 420        |
| 4. Współdziałanie i „ruch zadań” w systemie samorządu terytorialnego.....   | 424        |
| 4.1. Współdziałanie międzygminne.....   | 424        |
| 4.2. Współdziałanie w ponadgminnych strukturach samorządu terytorialnego.....   | 428        |
| 4.3. Uczestnictwo jednostek samorządu terytorialnego w międzynarodowych zrzeszeniach społeczności lokalnych i regionalnych..... | 433        |
| 5. Kontrola i nadzór nad działalnością samorządu terytorialnego.....  | 442        |
| 5.1. Pojęcie, cechy, kryteria i organy nadzoru.....   | 442        |
| 5.2. Środki nadzoru.....  | 445        |
| 5.3. Nadzór regionalnych izb obrachunkowych.....  | 448        |
| 5.4. Samorządowe kolegia odwoławcze.....  | 449        |
| 5.5. Sądowa kontrola działalności samorządu terytorialnego.....   | 450        |

## Rozdział X

|   |            |
|---|------------|
| <b>Prawne formy działania administracji publicznej.....</b>     | <b>454</b> |
| 1. Pojęcie i rodzaje prawnych form działania administracji..... | 454        |
| 2. Akty normatywne i akty generalne stosowania prawa.....       | 458        |
| 2.1. Akty normatywne.....                                       | 458        |
| 2.2. Akty generalne stosowania prawa.....                       | 461        |
| 3. Akty administracyjne – pojęcie, rodzaje.....                 | 463        |

|   |         |
|---|---------|
| 4. Polecenie służbowe .....   | 470     |
| 5. Ugody, porozumienia administracyjne, umowy publicznoprawne, publiczne,<br>administracyjne, umowy cywilne ..... | 472     |
| 6. Przyrzeczenie publiczne (administracyjne).....   | 482     |
| 7. Czynności materialno-techniczne .....  | 486     |
| 8. Tworzenie planów, programów i strategii.....   | 491     |
| 9. Działalność społeczno-organizatorska .....   | 495     |
| <br><b>Rozdział XI</b>  |         |
| <b>Kontrola administracji</b> .....   | 498     |
| 1. Pojęcie, cechy i rodzaje kontroli.....   | 498     |
| 2. Kontrola sądowa administracji .....  | 502     |
| 2.1. Zagadnienia ogólne.....  | 502     |
| 2.2. Sądownictwo administracyjne .....  | 504     |
| 2.3. Rola innych sądów w zabezpieczeniu legalności działania administracji .....                                  | 511     |
| 3. Trybunał Konstytucyjny.....  | 512     |
| 4. Trybunał Stanu.....  | 513     |
| 5. Kontrola pozasądowa administracji.....   | 516     |
| 5.1. Kontrola Najwyższej Izby Kontroli.....   | 516     |
| 5.2. Kontrola prokuratorska.....  | 524     |
| 5.3. Kontrola administracji sprawowana<br>przez Rzecznika Praw Obywatelskich .....                                | 528     |
| 5.4. Kontrola administracji sprawowana przez Generalnego Inspektora<br>Ochrony Danych Osobowych .....             | 535     |
| 5.5. Kontrola społeczna .....   | 537     |
| 6. Kontrola wewnętrzna administracji.....   | 543     |
| 6.1. Kontrola wewnętrzna <i>sensu stricto</i> .....   | 544     |
| 6.2. Kontrola wewnętrzna <i>sensu largo</i> .....   | 556     |
| <br><b>Autorki</b> .....  | <br>561 |